

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา คือ เครื่องมือและกระบวนการต่อเนื่องอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้มนุษย์มีความเจริญงอกงาม ปรับตัวได้ดี ดำเนินชีวิตดี และมีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ มนุษย์เรียนรู้ได้ คิดได้ ทำได้ แก้ปัญหาได้ เพราะมนุษย์ได้รับการศึกษา (สุมณ อมรวิวัฒน์: 2530) ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้มีทั้งความรู้ ความสามารถ ตลอดจนคุณสมบัติต่างด้านคุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เป็นผลเมืองที่มีคุณภาพที่สังคมต้องการ

สุมณ อมรวิวัฒน์ (2530) กล่าวว่า หากพิจารณาถึงปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ในปัจจุบัน จะพบว่าลักษณะร่วมกันอย่างหนึ่งในบรรดาสาเหตุของปัญหาก็คือคุณภาพของประชาชน บุคคลทุกฝ่ายต่างเรียกร้องให้สมาชิกของสังคมลดความเห็นแก่ตัวและคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม มีประกาศและคำขวัญให้ทุกคนรู้จักประหยัด ซักงาน ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร รัฐบาลต้องทำงานอย่างหนักที่จะเรียกร้องให้ประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงโดยไม่เห็นสินจ้างรางวัล ผู้ใหญ่พยายามชักจูงให้คนรุ่นเยาว์หันมาสนใจและธำรงรักษาวัฒนธรรมไทยไว้ เมื่อความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ก้าวไปอย่างรวดเร็ว เราก็ปรับตัวไม่ทัน ช่องว่างระหว่างความเจริญทางวัตถุและจิตใจทำให้เกิดปัญหาที่ซับซ้อนต่อเนื่องขึ้นในบ้านเมืองอย่างไม่มีสิ้นสุด

นอกจากนั้น ปัญหาของเยาวชนในปัจจุบันที่น่าเป็นห่วง คือ ปัญหาเรื่องความประพฤติที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งได้แก่ การหนีโรงเรียน การเล่นการพนัน การทะเลาะวิวาท การติดยาเสพติด การฉ้อโกงทรัพย์สิน รังไรว และ การพูดเท็จ เป็นต้น (จิราภรณ์ หิรัญเกื้อ, 2528) ปัญหาต่าง ๆ

ที่เกิดขึ้นนี้ล้วนชี้ให้เห็นถึงระดับคุณภาพของประชากร ซึ่งเป็นอุปสรรคที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น จึงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ประชาชนที่มีคุณภาพนั้นย่อมมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศมาก ดังที่ ภิญญู สาธร (2525) กล่าวว่า

ประเทศใดก็ตามที่มี "คน" ที่มีคุณภาพเป็นพลเมือง ประเทศนั้นจะทำการใดก็สำเร็จผล ความปรารถนาทั้งสิ้น ในทางตรงกันข้ามประเทศใดที่มี "คน" ที่ขาดคุณภาพเป็นพลเมือง ประเทศนั้นจะทำการใด ไม่ว่าจะลงทุนด้วยจำนวนมากสักเพียงใดในการนั้น เมื่อคนปฏิบัติขาดคุณภาพ ผลงานก็ย่อมไม่มีคุณภาพไปด้วย บางทีอาจล้มเหลว ขาดทุนล้มจมไปเลยก็ได้

สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของบุคคล คือ การศึกษา เพราะการศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยพัฒนาและปลูกฝังให้พลเมืองของประเทศเป็นคนที่สมบูรณ์ รู้จักดำรงชีวิตอยู่ในสังคม เพื่อที่จะต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือผู้อื่นได้ รวมทั้งการไม่สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นแก่สังคมด้วย

การให้การศึกษาแก่บุคคลนั้นจำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็ก เพื่อให้เป็นพื้นฐานของการพัฒนากำลังคนในอนาคต เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งของชาติบ้านเมืองและเป็นการกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น การส่งเสริมและพัฒนาเด็กจึงต้องอาศัยการศึกษาในระดับประถมศึกษา เพราะเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของพลเมืองที่รัฐจำเป็นต้องจัดให้ทุกคนได้มีโอกาสเรียนโดยเสมอภาคกัน นอกจากนี้ ยังเป็นการศึกษาที่ประชากรส่วนใหญ่ต้องเรียนและการศึกษาในระดับประถมศึกษานี้นอกจากจะมุ่งพัฒนากำลังคนในชาติให้เป็นพลเมืองดี มีประสิทธิภาพแล้ว ยังจัดเป็นการศึกษาขั้นต่ำที่จะนำไปสู่การศึกษาขั้นสูงด้วย แนวคิดในการจัดการศึกษาภาคบังคับจึงเป็นเรื่องสากลที่ทุกประเทศให้ความสนใจและจัดตามกำลังงบประมาณของประเทศ ถ้าประเทศใดจัดการศึกษาภาคบังคับให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับสูง ก็เป็นตรรกะที่บ่งชี้อย่างหนึ่งว่าประเทศนั้นได้พัฒนาความเจริญก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจและสังคมไปได้ระดับหนึ่ง ซึ่งมีผลทำให้ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศมีมาตรฐานในการดำรงชีวิตสูงขึ้นไปด้วย นับเป็นการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนอันเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง (กรมการฝึกหัดครู, 2526)

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพและ เป็นไปตาม

ความมุ่งหมายนั้น หลักการของหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ที่ประกาศใช้ตามแผนการศึกษาชาติพุทธศักราช 2520 นั้น กำหนดไว้ว่า เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต และเป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสจัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับความต้องการได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2525) การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาจึงต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนประถมศึกษาจึงต้องทำหน้าที่และบทบาทที่สมบูรณ์ เพื่อหล่อหลอมและให้ความรู้แก่เด็ก อันจะก่อให้เกิดผลดีทั้งทางด้านสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและความเป็นพลเมืองดี มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ดังนี้

1. คุณสมบัติที่ต้องการเน้น
2. ความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต
3. ชีวิตที่สงบสุข
4. สมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ

สำหรับโครงสร้างของหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการและจุดหมายดังกล่าวนี้ ได้จัดแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็น 5 กลุ่มประสบการณ์ ดังนี้

1. กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษาไทย และ คณิตศาสตร์
2. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ว่าด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของชีวิตและสังคม กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ และการดำเนินชีวิตที่ดี
3. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาและสร้างนิสัย
4. กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ว่าด้วยประสบการณ์ทั่วไปในการทำงานและความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ
5. กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ได้แก่ วิชาอื่นเพื่อการดำรงชีวิต (วิชาเลือกกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ) หรือภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

เมื่อนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาได้ผ่านระบบการศึกษา ตามจุดหมายและโครงสร้างที่วางไว้ในหลักสูตรประถมศึกษาแล้ว สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนก็จะเป็นดรรชนี

ที่สำคัญอันหนึ่งที่จะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพและคุณภาพของการจัดการศึกษาในระดับนี้ว่าประสบผลสำเร็จเพียงใด

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา จึงควรปลูกฝังอบรมนิสัยให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดั่งตามด้วย มิใช่เพียงการสอนให้รู้หนังสือเท่านั้น ระดับการศึกษาจะต้องวัดที่ศีลธรรม คุณธรรม และความมีระเบียบเรียบร้อย ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความเชื่อมั่นในการปกครองประเทศด้วย มิใช่วัดที่ความรู้ด้านวิชาการในหนังสือเท่านั้น เป้าหมายของการประถมศึกษาจึงไม่ได้อยู่ที่การสอบไล่ได้ หรือการมีสัมฤทธิ์ผลทางการอ่าน เขียน เรียนเลข เท่านั้น เพราะการสอบได้หรือการวัดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนทางด้านความรู้ นั้น เป็นเพียงเครื่องชี้ว่าเด็กได้เรียนรู้ถึง ขั้นไหน แต่ไม่อาจบอกได้ว่าเด็กเป็นคนดีเพียงใด (สุภา อักษรดิษฐ์, 2528)

จากรายงานผลการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางพัฒนาการศึกษา ตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา พุทธศักราช 2525 - 2534 ของสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวสรุปถึงการจัดการประถมศึกษาในประเทศไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบันว่า ยังประสบปัญหาอีกหลายประการ เช่น ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ค่านิยม และโดยเฉพาะปัญหาที่อยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของระบบการศึกษาโดยตรง ที่เห็นว่ามีควมสำคัญยิ่ง 3 ประการ คือ

1. ปัญหาความขาดแคลน ความไม่เสมอภาคและคุณภาพของปัจจัยในการจัดการศึกษา
2. ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอน
3. คุณภาพของนักเรียน

ในด้านปัญหาคุณภาพของนักเรียนนั้น เราสามารถมองได้ 2 ลักษณะ คือ คุณภาพในด้านทักษะความรู้ทางวิชาการ โดยดูจากการวัดค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนว่า มีความรู้ ความสามารถในการบรรลุจุดประสงค์ของทุกกลุ่มประสบการณ์น้อยเพียงใด คุณภาพอีกด้านหนึ่งคือ ลักษณะนิสัยหรือคุณสมบัติหลายอย่าง ที่พัฒนาและสะสมอยู่ในตัวผู้เรียน ตลอดกระบวนการทางการศึกษาซึ่งประกอบไปด้วย เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันจะปรากฏผลกระทบต่อสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และวิถีชีวิตในอนาคต คุณสมบัติเหล่านี้คือ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้แก่ การมีบุคลิกภาพและอุปนิสัยที่ดี สุขภาพ

อนามยตี มีความสามารถในการทำมาหากิน รู้จักคิดและแก้ปัญหาของตนเอง และเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ ซึ่งตามความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยทั่วไปยังเห็นว่า คุณภาพดังกล่าวของผู้เรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ (สุมน อมรวิวัฒน์: 253๐)

นอกจากนั้น โกวิท ประวาลพฤษ์ (2529) ได้กล่าวว่า การศึกษาจะมีผลกระทบต่อสังคมก็ต่อเมื่อบุคคลอันเป็นผลผลิตสำคัญของการศึกษาได้รับการพัฒนาจนกระทั่งเกิดกิจนิสัยและคุณลักษณะที่ติดตัวและปฏิบัติเป็นประจำ ดังนั้น การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ถ้าจุดเน้นอยู่ที่ความรู้ทางวิชาการเพียงอย่างเดียว และละเลยการปลูกฝังพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังกล่าวโดยตั้งความหวังไว้ว่า เมื่อผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านความรู้ทางวิชาการถึงขั้นสูงสุดแล้ว เขาจะเติบโตเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะและพฤติกรรมต่าง ๆ เป็นที่พึงปรารถนาของสังคมและเป็นผู้ที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีทัศนคติ ค่านิยม เป็นไปในทางที่พึงประสงค์ในที่สุดนั้น อาจจะเป็นความหวังที่ได้รับความสำเร็จเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น การปลูกฝังพฤติกรรมที่พึงประสงค์กับความรู้ทางด้านวิชาการนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้นักเรียนได้พัฒนาควบคู่กันไป ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่พระราชทานแก่คณะครู นักเรียน ที่ได้รับพระราชทานรางวัล ว่า

การศึกษาที่ดีด้านวิชาการ เป็นทั้งรากฐานและปัจจัยสำหรับการสร้างสรรค์ แต่การที่จะนำเอาวิชาการมาสร้างสรรค์ให้สำเร็จได้นั้น จำเป็นที่สุดท้ายที่จะต้องอาศัยการศึกษาที่ดีด้านอื่น ๆ เข้าประกอบอุดหนุนด้วย การศึกษาด้านอื่น ๆ นั้น หมายถึง จิตใจและการประพฤติปฏิบัติ อันเป็นตัวสำคัญในการฝึกฝนขัดเกลาให้บุคคลมีความคิด ความฉลาด หนักแน่นในเหตุผล ตามทางที่ถูกต้องเป็นธรรม และสำคัญยิ่งก็คือ ความขยันหมั่นเพียร อดสาหะ ขวนขวายที่จะลงมือทำการทุกอย่างไม่ว่าเล็ก ใหญ่ ง่าย ยาก ด้วยตนเอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาจึงควรเน้นพัฒนาการทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านความรู้ทางวิชาการด้วย นั่นคือ จะต้องทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ที่มีความรู้ดี และมีนิสัยดีด้วย (วัลลภ กันทรพยัคฆ์: 2527)

สำหรับในด้านคุณภาพของนักเรียนด้านความรู้และทักษะนั้น เราสามารถวัดและประเมินได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยตรง แต่ในด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่มุ่งหวังจะให้เกิดในตัวนักเรียนนั้น ยังไม่มีเครื่องบ่งชี้เป็นมาตรฐานในการวัดออกมาอย่างแน่ชัดว่า นักเรียนที่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษามาแล้วนั้น จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่

ฟังประสงค์ สามารถเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพหรือไม่ เพียงใด หรืออาจกล่าวได้ว่า เราไม่สามารถระบุได้แน่ชัดว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่ฟังประสงค์ ดังกล่าวข้างต้นอยู่ในตัวของเขาเสมอไป และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะเป็นผู้ขาดพฤติกรรมที่ฟังประสงค์ไปด้วย ดังนั้นการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาในปัจจุบันซึ่งใช้เวลา 6 ปี จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและน่าศึกษาว่า นักเรียนที่จะสำเร็จตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 นั้น มีพฤติกรรมที่ฟังประสงค์หรือไม่ มากน้อยเพียงใด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ฟังประสงค์หรือไม่ เพียงใด ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมที่ฟังประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกลุ่มวิชา 3 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และ กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งเราสามารถวัดและประเมินผลพฤติกรรมที่ฟังประสงค์ของนักเรียนได้ชัดเจนสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่เลือกศึกษา 2 ด้าน คือ

ด้านคุณสมบัติที่ต้องการเน้น หมายถึง พฤติกรรมอันเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่สังคมยอมรับในด้านการมีคุณธรรมอันดีงามต่าง ๆ ซึ่งเราจะต้องสร้างให้เกิดขึ้น หรือให้มีขึ้นในตัวผู้เรียน ได้แก่ ความเสียสละไม่เห็นแก่ตัว ความซื่อสัตย์ ความประหยัด ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความมีวินัยในตนเอง มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ การรู้จักคิดวิจารณ์และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล เป็นต้น

ด้านชีวิตที่สงบสุข หมายถึง พฤติกรรมอันเป็นคุณลักษณะที่เราต้องการสอนและฝึกให้ผู้เรียนรู้จักทำตนให้มีความสุขตามอัตภาพของตน ด้วยการรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงของสังคมและวิทยาการใหม่ ๆ เข้าใจและศรัทธาในศาสนาที่ตนนับถือ และนำหลักธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน การรู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์และมีประสิทธิภาพ มีอิสระในการคิด แต่พร้อมที่จะยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล และการรู้จักแก้ไข้ปัญหาโดยสันติวิธี เป็นต้น

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะได้นำไปเป็นแนวทางเสนอแนะให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการบริหารหลักสูตร พิจารณาจัดทำโครงการเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนในด้านการปลูกฝังพฤติกรรมที่ฟังประสงค์แก่นักเรียนของตนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และ กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในด้านคุณสมบัติที่ต้องการเน้น และด้านชีวิตที่สงบสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคกลาง

สมมติฐานของการวิจัย

จากสาระสำคัญของหลักการ จุดหมาย และ โครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 สรุปได้ว่า หลักสูตรได้มุ่งจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนที่เรียนจบในระดับประถมศึกษาที่มีคุณสมบัติทั้งทางด้านความรู้ที่เป็นทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต และทางด้านคุณลักษณะอันเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ควบคู่ไปด้วย ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในทางบวก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ผู้วิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2531 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคกลาง
2. ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2531 ของโรงเรียนขนาดใหญ่ ในเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคกลาง

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่มีอยู่ในตัวนักเรียน สามารถวัดได้เป็นคุณภาพที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล โดยดูจากคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยครู ผู้ปกครอง และนักเรียน แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของคะแนนจากการประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ ร้อยละ 50 นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในแต่ละชุดมากกว่าร้อยละ 50 ถือว่า เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 50

2. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่นำมาหาความสัมพันธ์กับคะแนนจากการประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนได้มาจากคะแนนรวมและเฉลี่ยจากผลการสอบปลายภาคเรียนที่ 1 เฉพาะกลุ่มประสบการณ์ 3 กลุ่มที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้านคุณสมบัติที่ต้องการเน้น และชีวิตที่สงบสุข จำนวน 13 คุณลักษณะโดยตรง คือ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

3. การจัดกลุ่มนักเรียนที่จะศึกษาแบ่งออกเป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ใช้เกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนตามคะแนนจากการสอบของทุกกลุ่มประสบการณ์ โดยถือว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงคือ นักเรียนที่ได้คะแนนจากการสอบโดยเฉลี่ยของทุกกลุ่มประสบการณ์ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง คือนักเรียนที่ได้คะแนนจากการสอบโดยเฉลี่ยของทุกกลุ่มประสบการณ์ 2.00 - 2.99 และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คือ นักเรียนที่ได้คะแนนจากการสอบโดยเฉลี่ยของทุกกลุ่มประสบการณ์น้อยกว่า 2.00

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลจากการประเมินความสามารถในการเรียนรู้เนื้อหาวิชาทั้ง 3 กลุ่มประสบการณ์ คือ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพของนักเรียน โดยคิดจากคะแนนรวมและเฉลี่ยของทั้ง 3 กลุ่มจากการสอบในภาคเรียนที่ 1 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2531

พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกตามคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ด้านคุณสมบัติที่ต้องการเน้นจำนวน 7 คุณลักษณะ และด้านชีวิตที่สงบสุขจำนวน 6 คุณลักษณะ ซึ่งจะได้จากการประเมินโดยครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และ นักเรียน

พฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านคุณสมบัติที่ต้องการเน้น หมายถึง พฤติกรรมอันเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่สังคมยอมรับในด้านการมีคุณธรรมอันดีงามต่าง ๆ ซึ่งเราจะต้องสร้างให้เกิดขึ้น หรือให้มีขึ้นในตัวผู้เรียน ได้แก่

1. มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว
2. มีวินัยในตนเอง มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ
3. ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ ประหยัดและอดทน
4. รู้จักคิด วิเคราะห์และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
5. มีขันติธรรมต่อคำวิจารณ์ และความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือหมู่เหล่า
6. มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักยกย่องผู้อื่น
7. รู้จักทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ โดยรู้จักเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำ และผู้ตามที่ดี

พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้านชีวิตที่สงบสุข หมายถึง พฤติกรรมอันเป็นคุณลักษณะที่เราต้องการสอนและฝึกให้ผู้เรียน รู้จักทำตนให้มีความสุขตามอัตภาพของตน สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขตามฐานะ ซึ่งประกอบด้วย

1. รู้จักปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม สิ่งแวดล้อมและวิทยาการใหม่ ๆ
2. เข้าใจและศรัทธาในศาสนาที่ตนนับถือ และนำหลักธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน
3. รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์และมีประสิทธิภาพ
4. มีความคิดริเริ่มที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม
5. มีอิสระในการคิดแต่พร้อมที่จะยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล
6. รู้จักแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคกลาง ปีการศึกษา 2531

ครู หมายถึง ครูประจำชั้นและปฏิบัติการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคกลาง ปีการศึกษา 2531

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา ญาติ หรือบุคคลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการอบรมสั่งสอน เลี้ยงดู และดูแลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2531 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้า บทความในวารสาร หนังสือคู่มือแผนการสอน ผลการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ พฤติกรรมที่พึงประสงค์
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถามสำหรับครู ประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในด้านคุณสมบัติที่ต้องการเน้นและด้านชีวิตที่สงบสุข แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในด้านคุณสมบัติที่ต้องการเน้น และด้านชีวิตที่สงบสุข และแบบสอบถามสำหรับนักเรียนประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของตนเองในด้านคุณสมบัติที่ต้องการเน้น และด้านชีวิตที่สงบสุข แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน พิจารณาความเหมาะสม ความครอบคลุมของเนื้อหา และภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
3. นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับครูสายปฏิบัติการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ นักเรียนที่กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคกลางที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวนกลุ่มละ 30 คน รวมเป็น 90 คน แล้วนำกลับมาวิเคราะห์และปรับปรุงให้เป็นเครื่องมือที่เชื่อถือได้
4. ตัวอย่างประชากร มี 3 กลุ่ม คือ
 - กลุ่มที่ 1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2530 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคกลาง จำนวน 342 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling)
 - กลุ่มที่ 2 ครูประจำชั้นผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอน รับผิดชอบ อบรมดูแลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นตัวอย่างประชากร มีจำนวนเท่ากับห้องเรียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของทุกโรงเรียนที่ศึกษา คือ จำนวน 38 คน ประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร 342 คน
 - กลุ่มที่ 3 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นตัวอย่างประชากร มีจำนวนทั้งหมดเท่ากับจำนวนนักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร คือ 342 คน
5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด คือ แบบสอบถามสำหรับครูประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน และ แบบสอบถามสำหรับนักเรียนประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ไปให้ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนตอบ และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน วิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าร้อยละของคำตอบแต่ละข้อ

ส่วนที่ 2 การประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโดยครู ผู้ปกครอง และ นักเรียน คำนวณค่าความสัมพันธ์ โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ด้วยการใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package For The Social Sciences) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และแยกคำนวณค่าความสัมพันธ์ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน จากการตอบแบบสอบถามประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโดยครู
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน จากการตอบแบบสอบถามประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโดยผู้ปกครอง
3. ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน จากการตอบแบบสอบถามประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโดยนักเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลและแนวทางสำหรับครูในการสร้างรูปแบบของกิจกรรมการฝึกปฏิบัติ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมและพัฒนานพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนต่อไป
2. เป็นแนวทางสำหรับศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร สำหรับปรับปรุงหรือหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนต่อไป